

Aanvullende zorg in de huisartsenpraktijk en het ziekenhuis:

*van alternatief naar
evidence based*

Marten Nijziel, internist-hematoloog CZE

Lieke Simkens, internist-oncoloog MMC

Elly Vogelzang, huisarts Medisch Kwartier Eindhoven

Agenda workshop

voorstellen voorbereiders (Elly)

inleiding en definities (Marten)

presentatie enquête aanvullende zorg (Lieke)

interactieve casus uit de praktijk (Lieke, Elly, Marten)

take to work messages (Elly)

Januari 2012

Bezoek aan Dana Farber Cancer Center in Boston en MSKCC New York

Studiegroep van hoogleraren, hoge ambtenaren en geïnteresseerden

Kennismaking Integrative Medicine in de kankerzorg

Vraag: betere zorg ? reductie kosten ?

The Bendheim Center for Integrative Medicine

MEMORIAL SLOAN-KETTERING CANCER CENTER

Relax and Restore

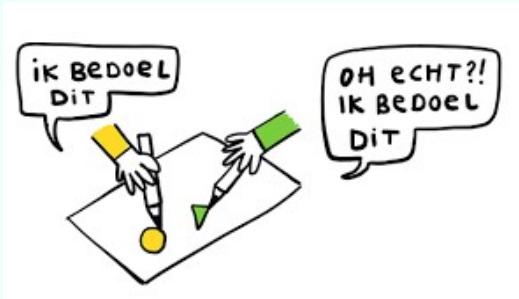
- Massage
- Acupuncture
- Meditation
- Fitness
- Nutrition Counseling

All are welcome.

646-888-0800

Waar hebben we het over ?

- Complementaire zorg
- Integrative Medicine
- Healing environment
- Evidence based aanvullende therapieën

Complementaire zorg

aanvullende zorg

gegeven naast de reguliere zorg

gaat uit van een holistische benadering

omvat lichamelijke, emotionele, mentale, spirituele en sociale behoeften

bijdrage aan herstel en welbevinden

Integrative Medicine

- lichaam en geest onlosmakelijk met elkaar verbonden
- vier belangrijke pijlers:

gelijkwaardige relatie zorgverlener en zorgvrager (coach)

investeren in preventie en leefstijlinterventies

alles wat veilig en effectief is

helende omgeving (healing environment)

Healing environment

(fysieke) omgeving die zich er op richt om het welzijn van patiënten, familie en werknemers te bevorderen en hun stress te verminderen

Doel: sneller genezen of dat de (fysieke) omgeving de situatie van ziek zijn niet vervelender maakt

Zweverig

Alternatief

Verschillende beleving

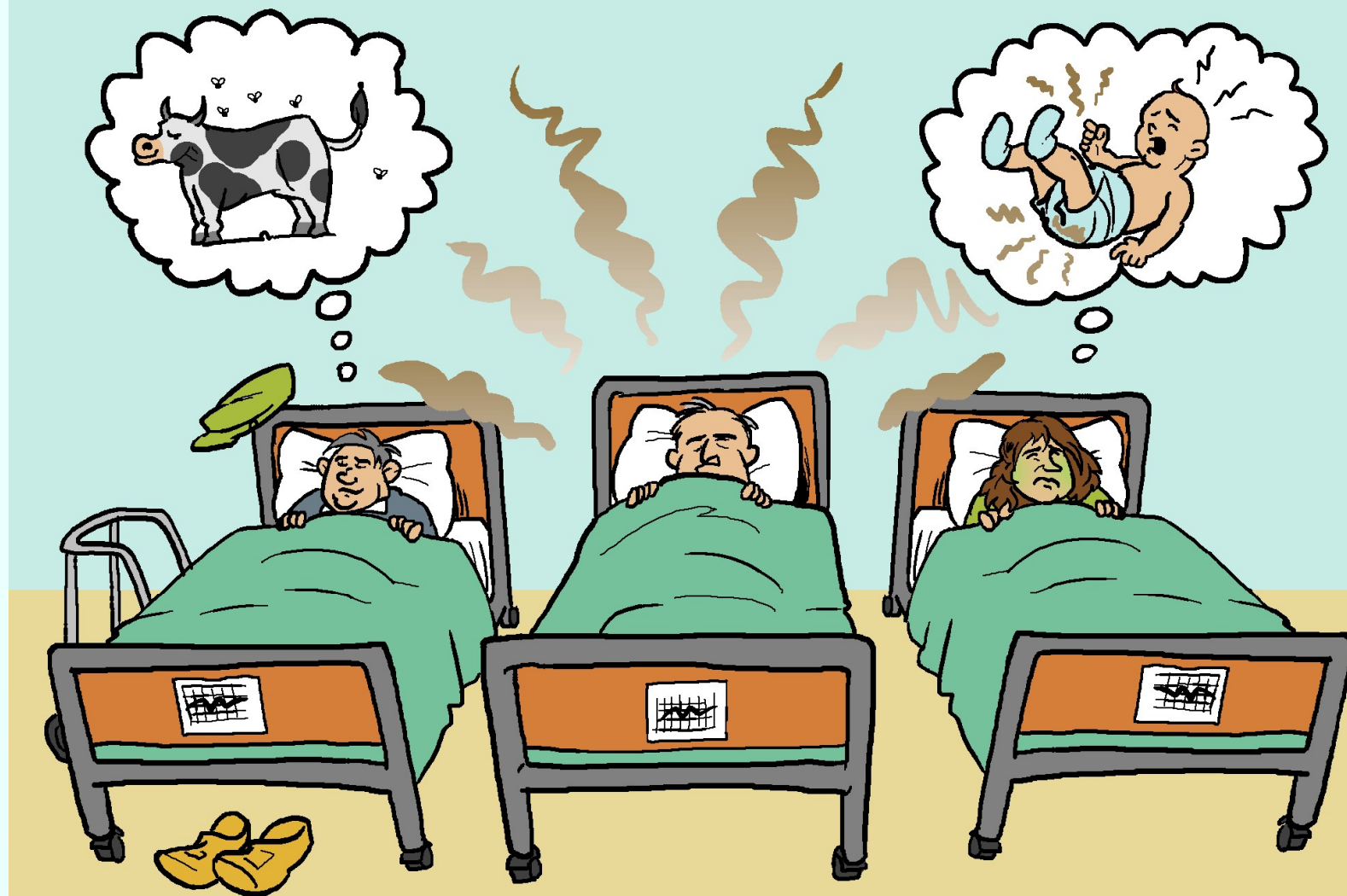
Velen doen het stiekem

Bewijs van effect ?

Nodeloze kosten ?

Schadelijk ?

AROMATHERAPIE: NIET ALTIJD EEN SUCCES

Evidence based aanvullende therapieën

- Alleen dat doen dat werkelijk bewezen is en effectief
- Bij voorkeur ook kostenbesparend
- Memorial Sloan Kettering Cancer Center New York loopt voorop

Video Memorial Sloan Kettering Cancer Center New York
(in apart venster opstarten rechtstreeks van het net)

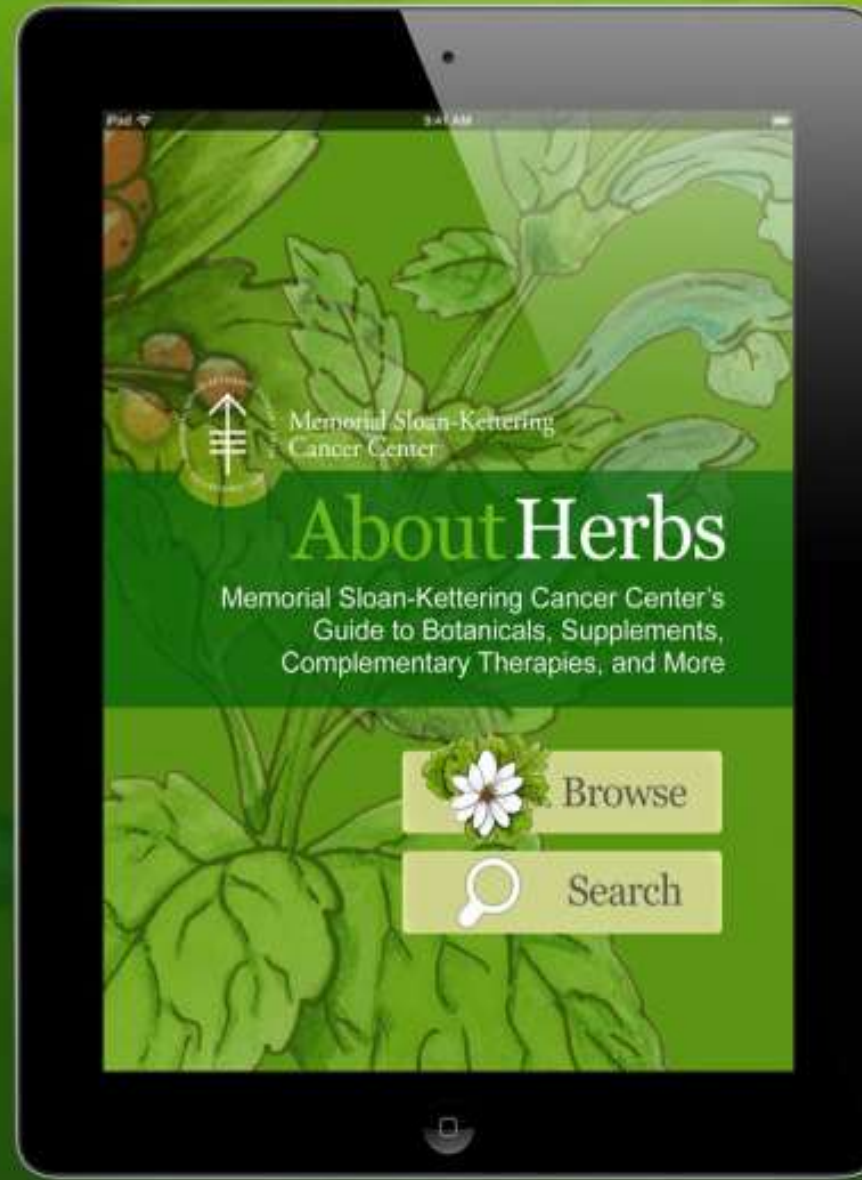
In de app store

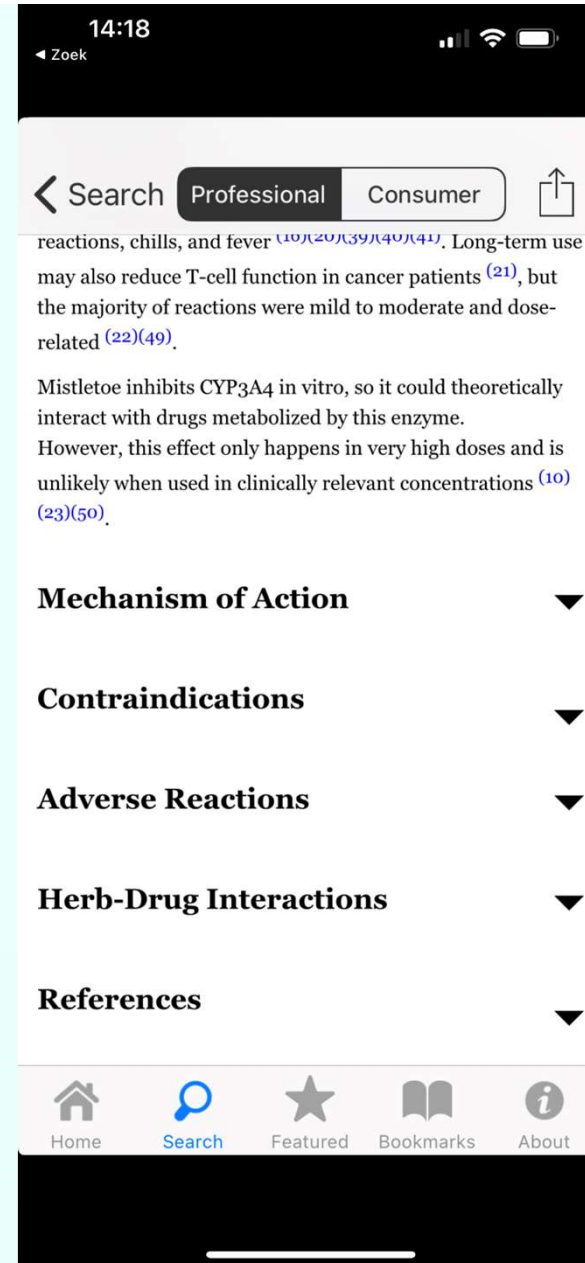
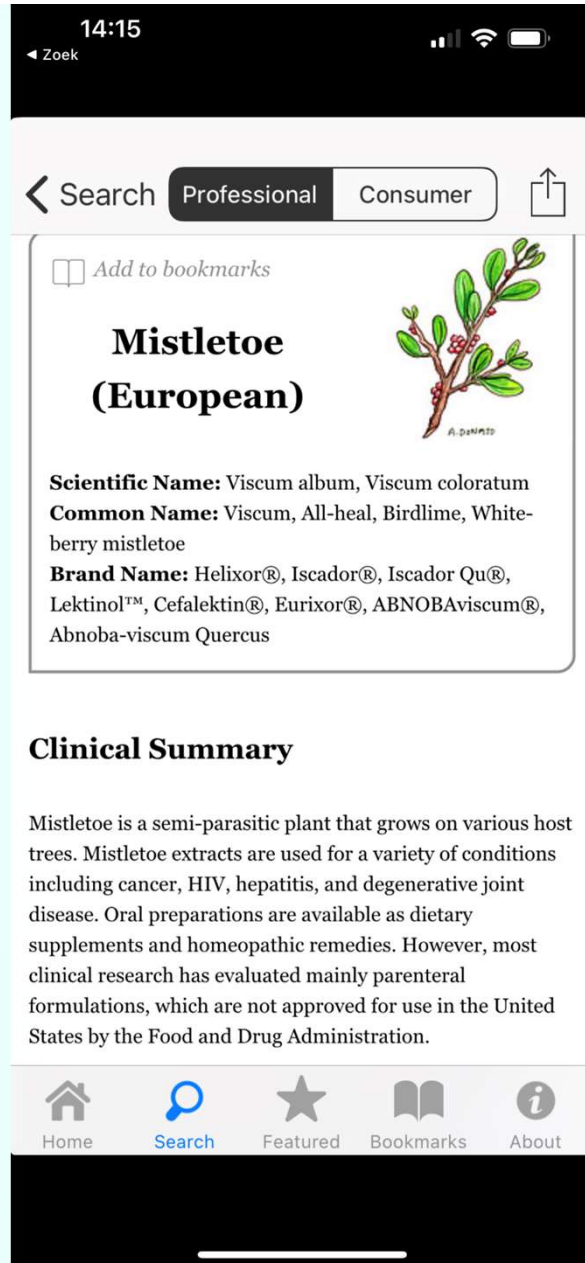
Evidence based

Gerangschikt op alfabet

Alle bekende werkingen

Alle bekende bijwerkingen

Ontwikkelingen in de regio Eindhoven

- Nieuwbouw/verbouw CKI en oncologische dagbehandeling CZE
- Implementatie Integrative Medicine Maxima Oncologisch Centrum
- Visie huisartsenpraktijk Medisch Kwartier Eindhoven
 - (<https://www.medischkwartiereindhoven.nl/onze-visie/>)

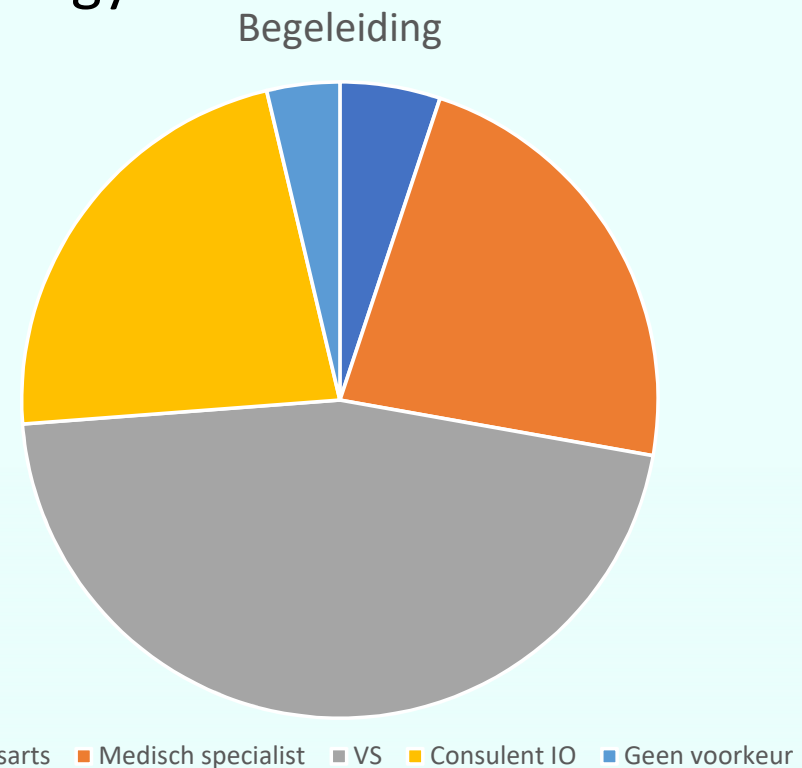
Onderzoek Integrative Medicine Maxima Oncologisch Centrum

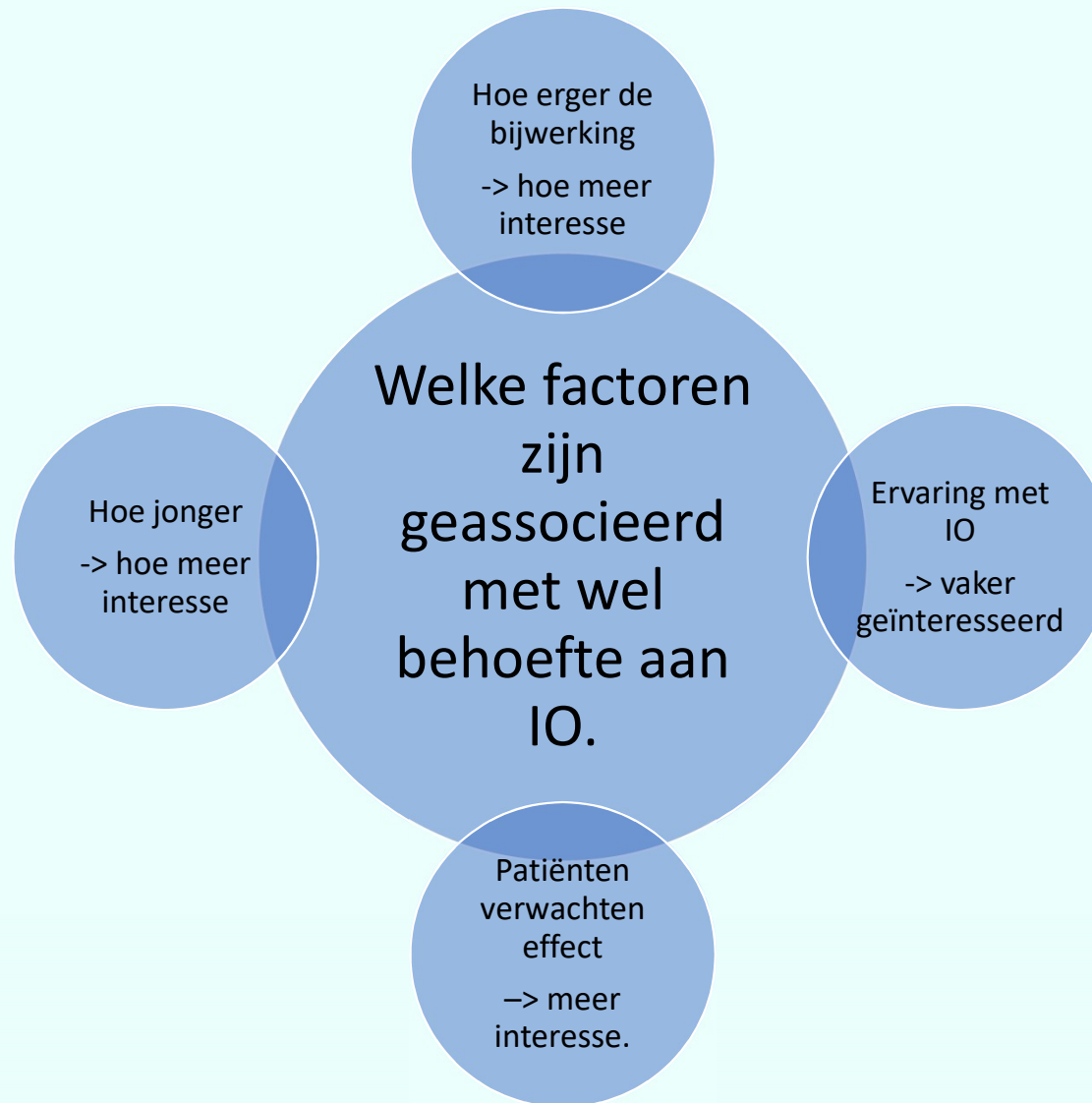
Wat is de best passende interventie om kankerpatiënten voorlichting te geven en ondersteuning te bieden omtrent Integrative Oncology binnen het huidige behandeltraject gericht op systeemtherapie binnen het MOC?

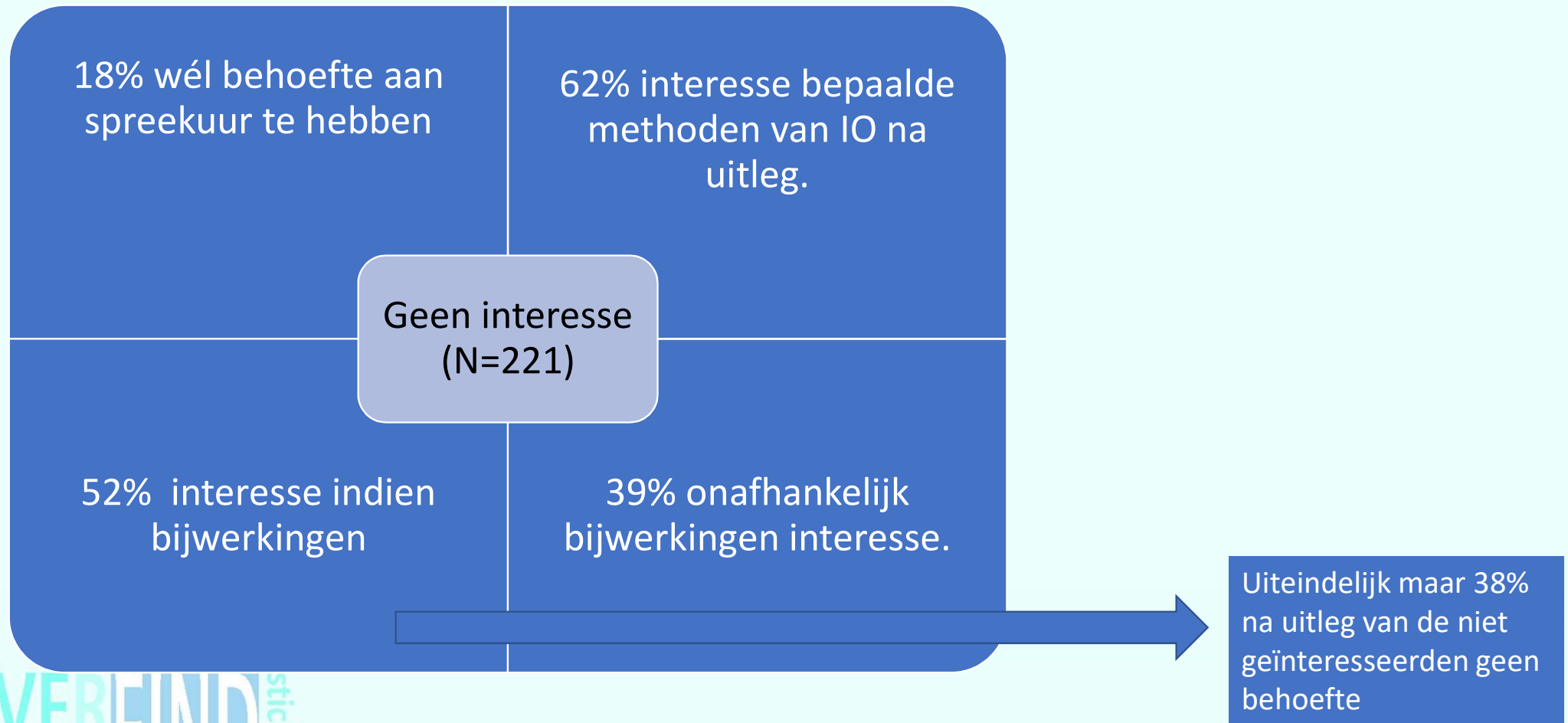
Interesse

- 61,8 % behoefte aan Integrative Oncology
- 59,1% behoefte aan spreekuur Integrative Oncology
- 53% blijkt Integrative Oncology toe te passen
- 35,9% ondersteuning ervaren
- 68,6% bereidt tot eigen financiële bijdrage

patiënten zonder interesse

Interactieve casus uit de dagelijkse praktijk

Vrouw 57 jaar, postmenopauzaal

cT3N1 hormoongevoelig mammacarcinoom links

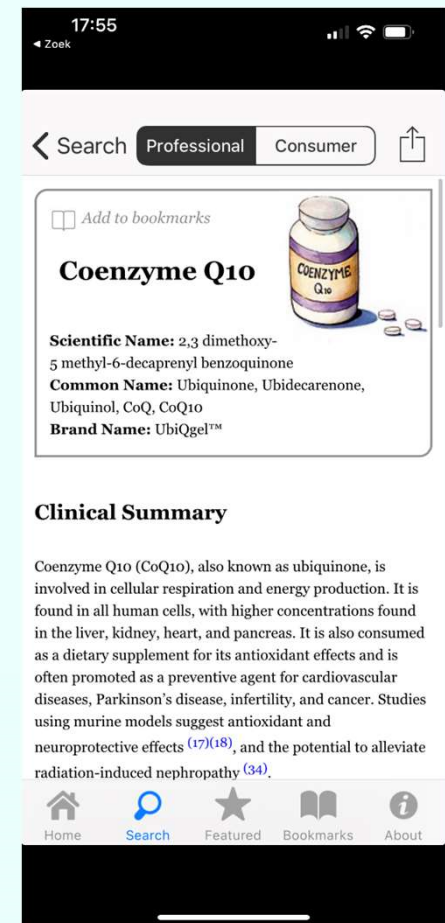
Plan: neo-adjuvant chemotherapie, gevolgd door lumpectomie en radiotherapie, nadien adjuvante hormonale therapie

- Getrouwd, 2 kinderen van 29 en 27 jaar
 - Administratief werk, speelt piano
- Gebruikt multivitamine en coenzym Q10
 - Rookt niet, alcohol 2E/dg

Adviezen bij start behandeling?

- Beweging: minimaal 30 min per dag
- Voeding
- Alcohol: t.a.v. risico mammacarcinoom max 1E per dag
- Coenzym Q10: staken

Neo-adjuvante chemotherapie: AC (T)

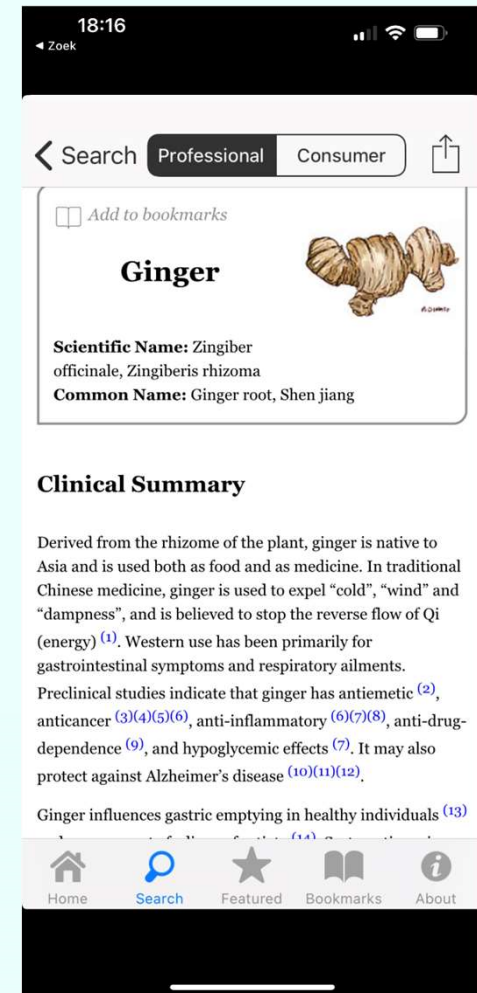
Bijwerkingen AC(T)-kuur

- Misselijkheid (ondanks granisetron, dexamethason, metoclopramide) waarvoor toevoegen aprepitant. Desondanks nog steeds misselijk en braken
- Forse mucositis en handvoet-syndroom (gr 2), waarna extra rustweek over op wekelijks paclitaxel
- Perifere polyneuropathie: pijnlijke tintelingen in de vingers, pianospelen lukt niet

Wat nu te doen t.a.v. de bijwerkingen?

- Ontspanningsoefeningen
 - Gemberthee
 - Acupressuur
- Aanpassing voedselinname:
voedingenkankerinfo.nl
 - Acupunctuur

Acupressuur

Hoe masseer je het P-6 punt?

- Plaats de 3 vingers van je andere hand (wijsvinger, middelvinger, ringvinger) dwars op je pols, zie de tekening hieronder

- Plaats daarna je duim er direct onder. Als het goed is, voel je nu dat je duim over 2 pezen heen ligt. Dit is het P-6 punt.
- Masseer het P-6 punt met de top van je duim voor 2-3 minuten. Maak daarbij kleine cirkeltjes. Het mag geen pijn doen, maar je moet wel wat druk voelen.

- Doe hetzelfde bij je andere hand.

Ethisch raamwerk

Effectief

		<i>Ja</i>	<i>Nee</i>
Veilig	<i>Ja</i>	Toepassen/ aanbevelen	Tolereren
	<i>Nee</i>	Monitoren	Afraden

Cohen M. *Pediatrics*, 2005

Adjuvante hormonale therapie

Postoperatief: start tamoxifen

Moe

Angst voor recidief

Slaapt slecht (opvliegers)

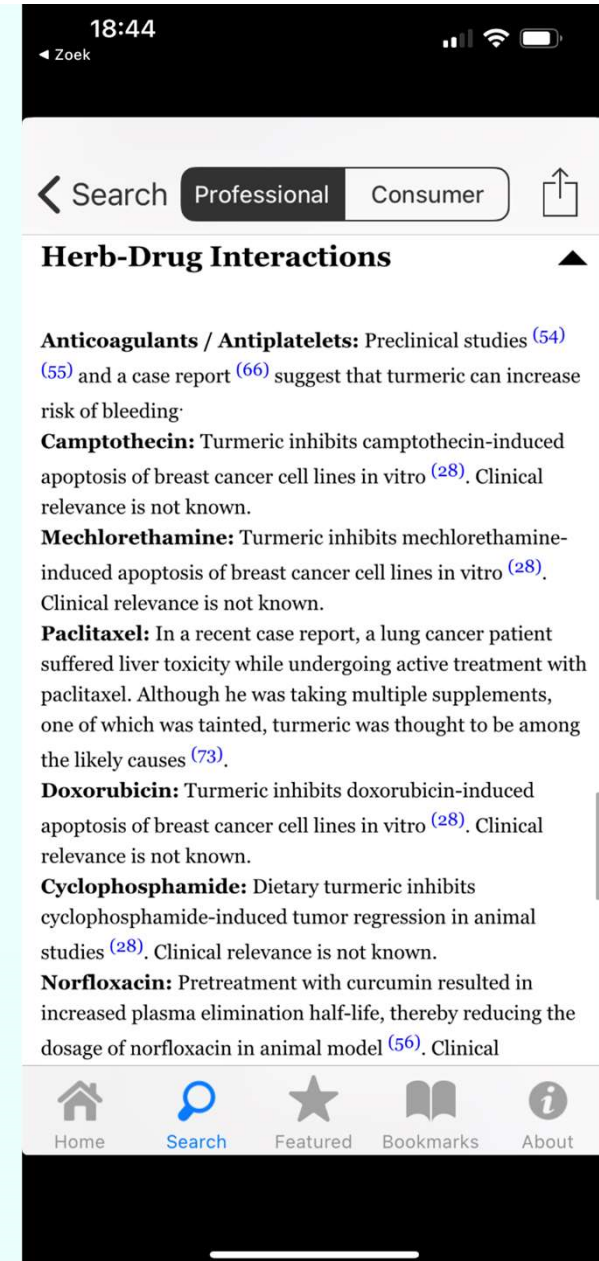
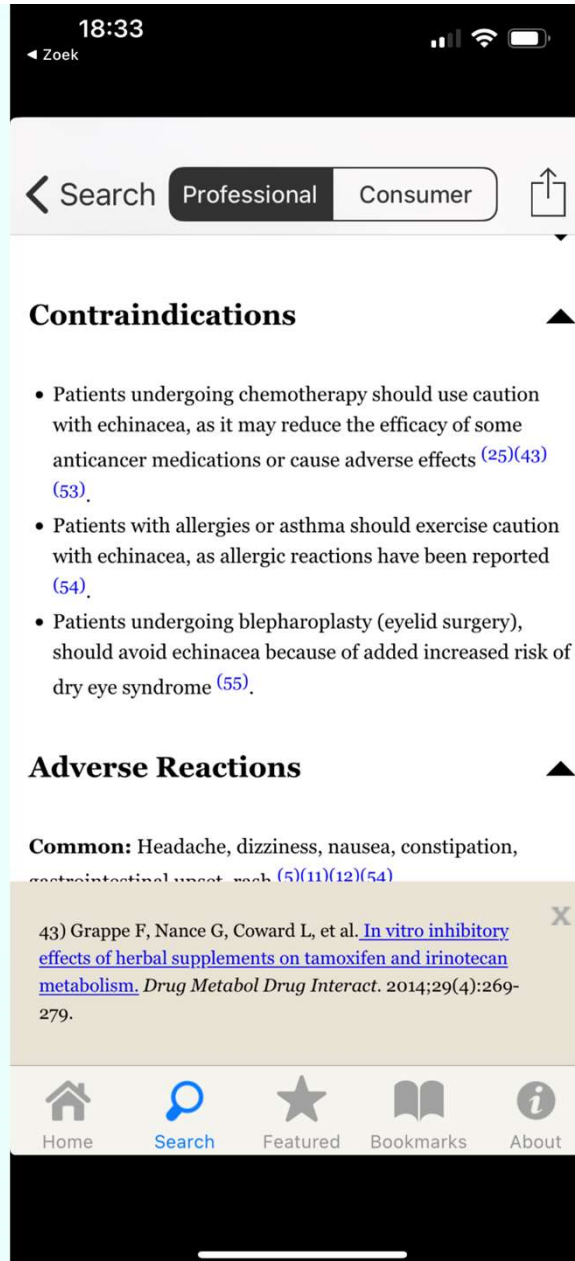
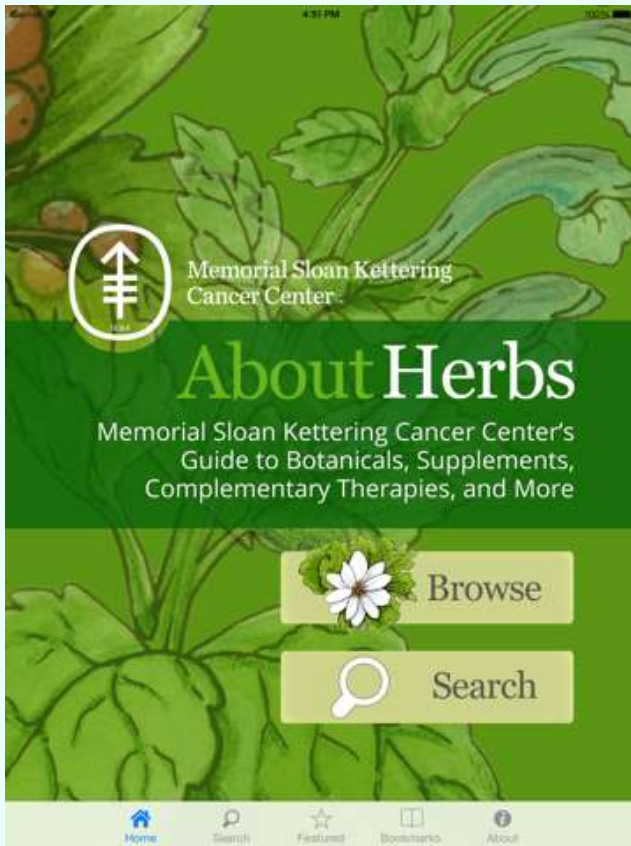

Een vriendin adviseert haar Echinacea tabletten om haar weerstand te verhogen en haar eten te kruiden met Kurkuma om beter te slapen.

Adviezen?

Evidence based adviezen

- Reductie van stress/angst: meditatie/mindfulness
- Acupunctuur tegen opvliegers
- Echinacea: interactie met CYP3A4 → mogelijk lagere biologisch endoxifen spiegels
- Kurkuma als kruid in eten: lage biologische beschikbaarheid

Ontspannende muziek top 10 Dr. Lewis-Hodgson, Mindlab

1. Weightless - Marconi Union
2. Mellomaniac, Chillout Mix - DJ Shah
3. Fall in love - Barcelona
4. Pure shores - All Saints
5. Electra, Religion cut -, Airstream
6. Watermark, 2009 Remaster - Enya
7. Strawberry swing - Coldplay
8. Canzonetta Sull'aria - Wolfgang Amadeus Mozart
9. By the sea - Café Gambino
10. Someone like you - Adele

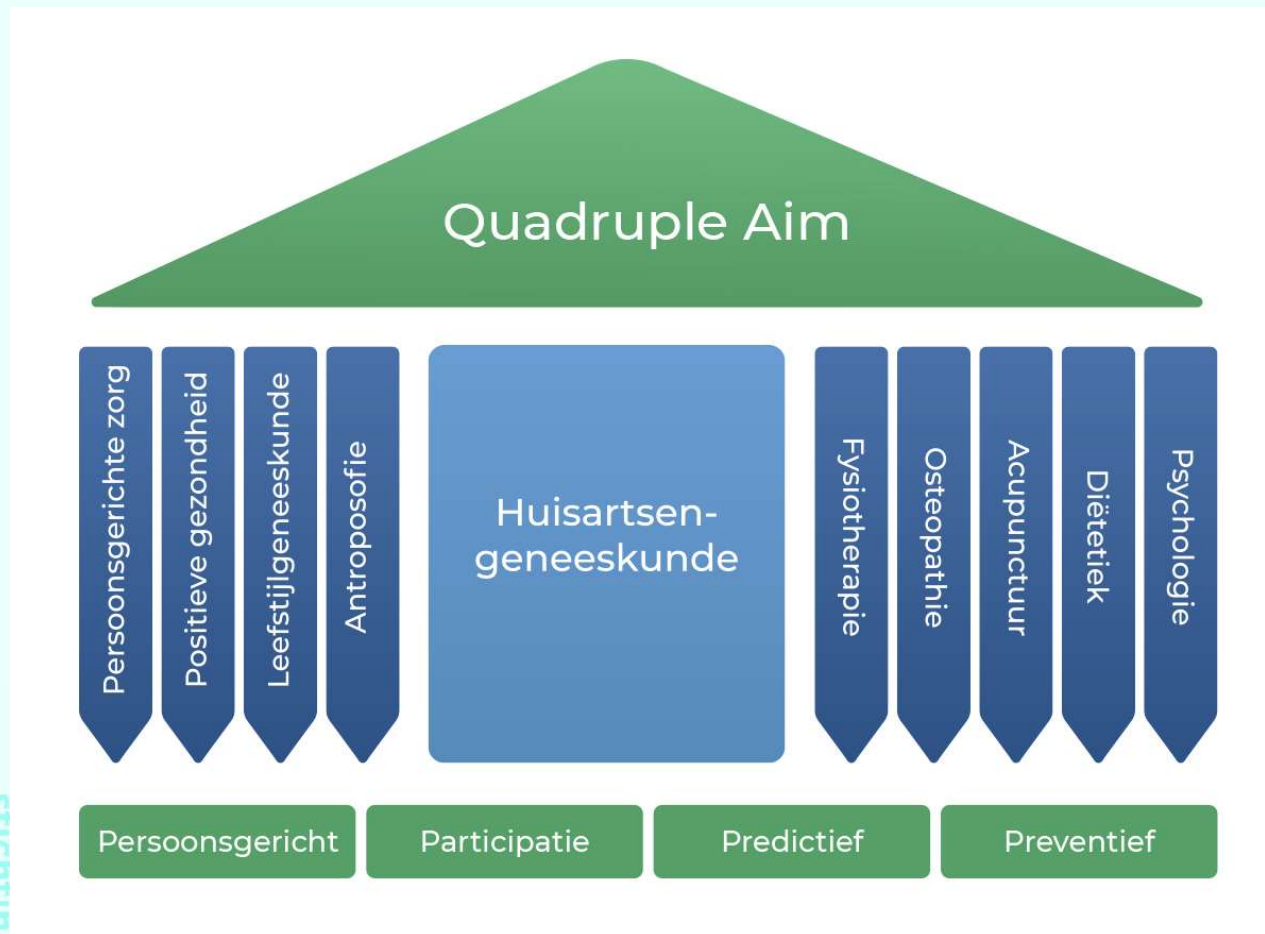

Aanvullende zorg in het MMC

1. Inbedding in reguliere zorg: leergang Integrative Medicine
Rijnstate voor zorgmedewerkers MOC.
2. Inventarisatie bestaande Integrative Medicine in MMC
3. Integrative Medicine spreekuur (Art Vreugdenhil, Myrthe Welman)
4. Opzetten verwijscircuit

Visie en take to work massages

Take to work message 1

Ga uit van de 4 basisprincipes:

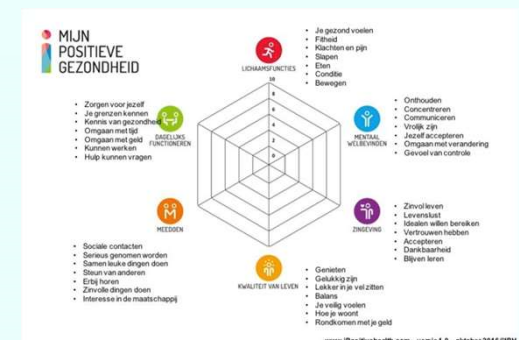
- ✓ Patiënt en arts zijn gelijkwaardig
- ✓ Zorg voor een 'healing environment'
- ✓ Patiënt heeft zelf de regie, eigen verantwoordelijkheid voor zijn/haar welbevinden
 - ✓ Reguliere en aanvullende geneeskunde kunnen elkaar versterken

Take to work message 2

Het andere gesprek

Durf naar de behoefte van de patiënt hierin te vragen en wat hij/zij al toepast/gebruikt van de aanvullende geneeswijzen, bv. acupunctuur of paddenstoelen tegen de misselijkheid bij chemotherapie etc.

Literatuur

Toledano, A. et al. Integrative Oncology: An International Perspective from Six Countries. Integr. Cancer Ther. Jan-Dec 2021;20:15347354211004730

Informatieve sites:

Memorial Sloane Kettering Cancer Center, onderzoeksonderwerpen:

<https://www.mskcc.org/research-areas/topics>

Andrew Weil Center for Integrative Medicine podcasts:

https://integrativemedicine.arizona.edu/body_of_wonder.html

YouTube: Webinar Rijnstate Ziekenhuis: 'Aanvullende zorg bij kanker':

<https://www.youtube.com/watch?v=rgx-WCxiTXc>

Postbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

**EINDELIJK
IETS GEVONDEN
WAARVAN IK
NOOIT WIST DAT
IK HET ZOCHT**

Loesje

**VAN
GELUKKIGE
LERAREN**

**LEER JE
DE MOOISTE
DINGEN**

Loesje

utecht@loesje.nl www.loesje.nl

Voor vragen:

[marten.nijziel@
catharinaziekenhuis.nl](mailto:marten.nijziel@catharinaziekenhuis.nl)

[lieke.simkens@
mmc.nl](mailto:lieke.simkens@mmc.nl)

[e.vogelzang@
medischkwartiereindhoven.
nl](mailto:e.vogelzang@medischkwartiereindhoven.nl)